

Musik & Videnskabsteori

Musik er et humanistisk fag, dvs det beskæftiger sig med et menneskeskabt produkt, nemlig struktureret lyd; altså et humanistisk betydningsbærende udtryk.

Genstandsområde

Musikfagets genstandsområde er primært det klingende produkt, musikken selv og sekundært musikkens ydre omstændigheder (samfundsmæssige, sociale osv).

Der indgår flere forskellige aktører i skabelsen af musikken:

- en autor: en skaber, en komponist, der udformer melodier, arrangementer, værker.
- en interpret: en fortolker; en eller flere musikere der realiserer autorenns ideer.
- en modtager: publikum til koncert, til dans, til fest der benytter musikken.

Komponisten kan formidle sit værk via noder, som den klassiske komponist, mens der i jazz & rock ofte også (eller kun) vil være en mundtlig formidling af ideer i studiet og i bandet og nodematerialet vil kun udgøre en del af produktet. Folkemusik kan være udelukkende mundtligt formidlet eller også nedfældet på noder.

Og hvad betyder det for den videnskabelige omgang med produktet, det musikalske udtryk?

Det betyder at der er forskellige usikkerhedsfaktorer i hvad det er vi analyserer på:

- med gammel musik kan vi via *noderne* se hvordan musikken er skabt og tænkt, men vi kan faktisk ikke høre den, som den er blevet til klingende produkt på den tid: instrumenterne er blevet anderledes (moderniseret), opførelsespraksis har ændret sig (orkesterstørrelse, brug af forsiringer og triller osv), tempo og stemning (kammertone) har ændret sig osv, så den *musik* vi kan høre i dag er moderne menneskers *fortolkninger* af noden
- med nyere musik – jazz, rock & folkemusik – er den musik vi hører som oftest skabt af komponist og fortolkere samtidigt – i studiet eller live. Musikken er det klingende produkt og evt. noder kan kun vise en del af dette – de kan enten være forstudier eller udkast eller blot melodi + becifringer – mens det endelige resultat er et produkt af de involverede musikers *fortolkninger* af dette materiale: der kommer soli og basgange og måder at lægge akkorderne på og en speciel rytmik osv osv, som udspringer af musikernes baggrund og traditionerne indenfor den bestemte stil. Sidenhen kan f.eks. soli være nedskrevet for at lette detailstudier af musikken.

Fagets metoder

a) Musikinternt benytter vi auditiv analyse til at undersøge:

- instrumenter & instrumentation & sound
- rytmik & groove
- form & arrangement
- musikalsk udtryk (vokalt / instrumentalt) & musikalsk effekt

- og vi benytter nodebaseret analyse til at undersøge:

- harmonik & tonalitet
- melodik & tonalt materiale & tematik
- rytmik & groove – instrumentation
- form & arrangement

b) Musikeksternt kigger vi på samtidige kilder osv for at se på værket i et samfundsmæssigt og historisk lys: hvad var/er de samfundsmæssige forhold for musikere og musikudøvere, hvordan var samfundets magtforhold, hvad var musikkens rolle og funktion i dens tid, hvordan blev den modtaget osv osv.

Musikfaget anvender således en *positivistisk* metode til at afdække *hvordan*:

- hvilke skalaer, hvilke formtyper, hvilken instrumentation osv, hvilket kan vise nogle karakteristiske stiltræk og således placere værket i en *stilhistorisk* udvikling, altså en musikintern udvikling: hvilken type musik kom før, hvilken efter, hvorledes forholder dette værk sig til samtidige og forudgående værker osv
- hvordan var/er de økonomiske og sociale forhold omkring musikken

Musikfaget anvender også en *hermenutisk*, fortolkende metode til at afdække *hvorfor*:

- hvilket udtryk har musikken (hvilket må basere sig på en personlig fortolkning og opfattelse) – dette er også en del af en stilhistorisk placering
- hvorfor har musikken dette udtryk på dette tidspunkt (overvejelser over samfundsmæssige og/eller personlige indvirkninger)
- hvilken effekt har musikken i den sociale funktion den udfylder (overvejelser over musikkens samfundsmæssige rolle)

Musikfaget og hovedområderne

Musikfaget er nutildags (dvs de sidste ca 500 år) placeret som et humanistisk fag, der beskæftiger sig med analyse og fortolkning af et menneskeligt, kunstnerisk udtryk – altså på linie med kunstanalyse og litterær analyse - men igennem næsten totusinde år var det i højere grad forbundet med aritmetik, geometri og astronomi, altså en del af de matematiske og naturvidenskabelige discipliner, med vægt på bl.a. talforhold i intervaller for at bestemme f.eks. konsonerende og dissonerende intervaller mv.